

- Προς: 1) κ. Π. Βαρελίδη, Γενικό Γραμματέα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2) κ. Γ. Στρατάκο, Γενικό Γραμματέα Αλιευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
3) κ. Κ. Τριάντη, Διευθύνοντα Σύμβουλο ΟΦΥΠΕΚΑ
- Κοιν. 1) κ. Κ. Δημόπουλο, Γενικό Διευθυντή Περιβαλλοντικής Πολιτικής, ΥΠΕΝ
2) κ. Α. Καλλαρά, Γενική Διευθύντρια Αλιείας, ΥΠΑΑΤ

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 2025
Αριθ. Πρωτοκόλλου: 1/2025

Αξιότιμες/οι κύριες/οι,

Επικοινωνούμε μαζί σας για να σας ενημερώσουμε άμεσα για μια σειρά από σημαντικά αποτελέσματα που έχουν προκύψει από την έρευνα που υλοποιούμε σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) στη Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή (ΘΠΠ) της Γυάρου που αναδεικνύουν τη σημασία της αυστηρής προστασίας για την διατήρηση των θαλάσσιων πόρων εντός της συγκεκριμένης ΘΠΠ, αλλά και γενικότερα εντός των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και την επιτακτική ανάγκη κατοχύρωσης της μακροπρόθεσμης θεσμικής προστασίας της περιοχής της Γυάρου.

Το WWF Ελλάς από το 2018, ένα χρόνο πριν τη θεσμοθέτηση της ΘΠΠ, υλοποιεί αδιάλειπτα, σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ και με τη συμμετοχή τοπικών αλιέων, ερευνητικό πρόγραμμα για την εκτίμηση τη κατάσταση των πληθυσμών ψαριών της περιοχής (<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0262943>). Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιείται σειρά πειραματικών δειγματοληψιών αλιείας με στατικά μανωμένα δίχτυα και στατικά παραγάδια βυθού, σε 6 διαφορετικούς σταθμούς γύρω από τη νήσο Γυάρο σε βάθη από 18 έως 106 μέτρα. Προκειμένου να συγκριθούν τα δεδομένα πειραματικής δειγματοληψίας εντός της ΘΠΠ, έχουν χρησιμοποιηθεί και τα επαγγελματικά αλιευτικά δεδομένα με δίχτυα και παραγάδια από γειτονικές αλιευτικές περιοχές (εκτός της ΘΠΠ Γυάρου – Βόρειες Κυκλάδες) που εξήχθησαν από το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων που εφαρμόζει το ΕΛΚΕΘΕ από το 2003.

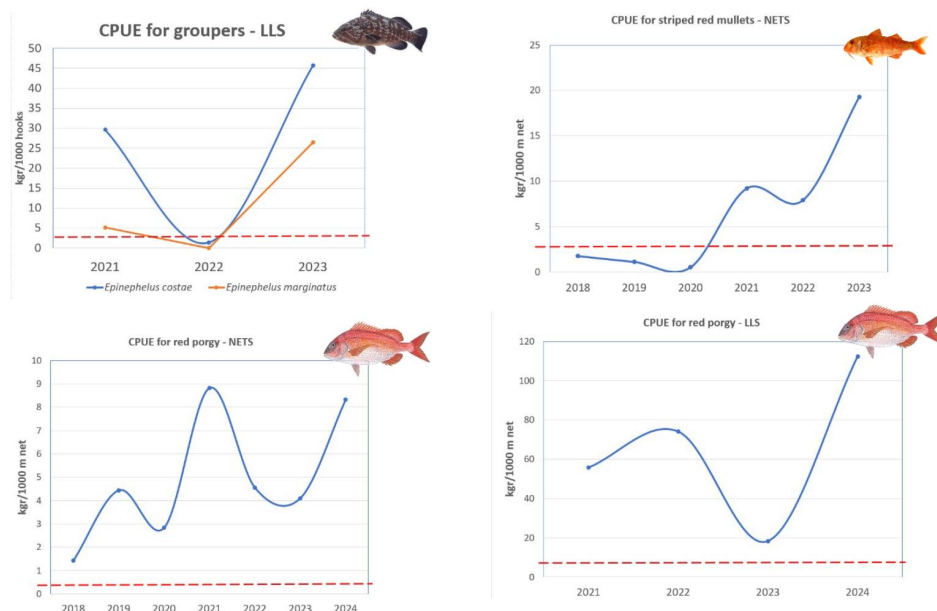
Η ανάλυση των πιο πρόσφατων δειγματοληψιών της περιόδου 2023-2024 (<https://cloudfs.hcmr.gr/index.php/s/aMRLYuoSXAWJfgc?path=%2FReports%2F2023-2024#pdfviewer>) αναδεικνύει και επιβεβαιώνει το συμπέρασμα ότι **μέσα σε 5 χρόνια από την ίδρυσή της (δηλ. μέσα στην περίοδο 2019-2024), η ΘΠΠ Γυάρου έχει ουσιαστικό και σημαντικό θετικό αντίκτυπο στις θαλάσσιες βιοκοινότητες που σχετίζονται άμεσα με τους τοπικούς αλιευτικούς πόρους. Ειδικότερα:**

- 1. Ο αριθμός των ειδών όσο και η σχετική αφθονία τους αυξάνονται σταθερά και σημαντικά από το 2018, από όταν ξεκίνησαν οι δραστηριότητες παρακολούθησης αποθεμάτων στην ΘΠΠ Γυάρου.**
- 2. Τα μεγέθη των ατόμων που αλιεύονται εντός της ΘΠΠ Γυάρου είναι μεγαλύτερα από ότι εκτός της ΘΠΠ.**
- 3. Η αφθονία ψαριών εντός της ΘΠΠ είναι σημαντικά αυξημένη σε σύγκριση με γειτονικές περιοχές των Κυκλάδων χωρίς προστασία.**

Πίνακας. Σύγκριση σχετικής αφθονίας (σε kg/1000m δίχτυου ή 1000 αγκίστρια) εντός και εκτός της ΘΠΠ (στοιχεία από τελευταία δειγματοληψία που υλοποιήθηκε τον 9/2024 & 10/2024)

Μέθοδος αλιείας	Εντός της ΘΠΠ Γυάρου	Εκτός της ΘΠΠ Γυάρου
Μανωμένα δίχτυα (άνοιγμα ματιού 36)	11	11
Μανωμένα δίχτυα (άνοιγμα ματιού 23)	44	12
Παραγάδια (LLS No 11)	42	14

4. Η αλιεία εντός της ΘΠΠ με δίχτυ με μεγαλύτερο μέγεθος ματιών (GTR36) ήταν πιο αποτελεσματική, σε σύγκριση με εκείνη με μικρότερο μέγεθος ματιών (GTR23), παρόλο που επιτρέπει σε περισσότερα άτομα μικρότερου μεγέθους να διαφύγουν.

Εικόνα: Χρονοσειρές αλιευμάτων ανά μονάδα αλιευτικής προσπάθειας (kg/1000 m δίχτυ ή 1000 αγκίστρια) για πολύτιμα εμπορικά είδη εντός της ΘΠΠ Γυάρου. Η σχετική αφθονία των δεδομένων εμπορικής αλιείας εκτός της ΘΠΠ εμφανίζεται με διακεκομμένες κόκκινες γραμμές.

5. Η σχετική αφθονία πολύτιμων εμπορικών ειδών, όπως ροφοί, μπαρμπούνια και φαγκριά, είναι πολλαπλάσια εντός της ΘΠΠ Γυάρου από εκείνη εκτός ΘΠΠ. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πραγματικές τιμές αφθονίας εντός της ΘΠΠ εκτιμάται ότι είναι πολύ υψηλότερες από αυτές που μετρήθηκαν, αφού στη ΘΠΠ της Γυάρου καταγράφεται πολύ συχνή αλληλεπίδραση ατόμων μεσογειακής φύκας με τις πειραματικές αλιευτικές δραστηριότητες, με αποτέλεσμα να αφαιρούνται σημαντικές ποσότητες αλιευμάτων από τα αλιευτικά εργαλεία.

Τα παραπάνω αποτελέσματα αναδεικνύουν περίτρανα ότι η θεσμοθέτηση αυστηρών όρων και μέτρων προστασίας σχετικών με την αλιεία εντός της ΘΠΠ Γυάρου, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική εφαρμογή και τήρηση των μέτρων αυτών μέσω

της συστηματικής επιτήρησης και φύλαξης της περιοχής, έχουν οδηγήσει στην σημαντική αύξηση των πληθυσμών ψαριών και στην ανάκαμψη της κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος της ΘΠΠ Γυάρου.

Για να διατηρηθούν ωστόσο τα παραπάνω θετικά αποτελέσματα και η αύξηση και διάχυση των αλιευτικών πόρων να είναι προς όφελος των παράκτιων αλιέων των γύρω αλιευτικών πεδίων, η περιοχή της ΘΠΠ Γυάρου θα πρέπει να παραμείνει υπό σταθερή και αυστηρή προστασία. Θα πρέπει να αποφευχθούν στο μέλλον ανατροπές του προστατευτικού καθεστώτος, όπως αυτή του καλοκαιριού του 2022, όταν το άνοιγμα της ΘΠΠ στην παράκτια αλιεία για 3 μήνες χωρίς περιορισμούς και έλεγχο, επέφερε σημαντική μείωση της αφθονίας στα περισσότερα είδη ψαριών και τη σημαντική υποβάθμιση της περιοχής (βλέπε σχετική δημοσίευση <https://doi.org/10.3390/su16051918>). Ευτυχώς, η επαναφορά του περιορισμού της αλιείας τον Σεπτέμβριο 2022 σε συνδυασμό με τη συνέχιση της συστηματικής φύλαξης είχε ως αποτέλεσμα την ανάκαμψη των πληθυσμών ψαριών.

Θα πρέπει τέλος να επισημάνουμε ότι τον Ιούλιο του 2025, με τη λήξη της μέγιστης παράτασης της εν ισχύ Υπουργικής Απόφασης και εφόσον δε γίνουν οι απαιτούμενες ενέργειες για τη διαρκή θεσμική κατοχύρωση της περιοχής, θα πάψει να υφίσταται το ειδικό καθεστώς προστασίας της ΘΠΠ Γυάρου. Κατά συνέπεια τα θετικά αποτελέσματα που αναφέρθηκαν παραπάνω σε σχέση με την προστασία και ανάκαμψη των θαλάσσιων πόρων της περιοχής κινδυνεύουν να ανατραπούν πολύ γρήγορα και να χαθούν οριστικά. Το έργο πολλών ετών που ενέπλεξε πολλούς φορείς, απαίτησε σημαντικούς πόρους και κόπο, και που αποτελεί πλέον παράδειγμα αποτελεσματικής διαχείρισης διεθνούς προβολής και στήριξης, θα πέσει στο κενό σε βάρος του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής.

Το WWF Ελλάς έχει απευθύνει επείγουσα έκκληση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας να αναλάβει κάθε αναγκαία πρωτοβουλία προκειμένου να εκδοθεί άμεσα και έγκαιρα το προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία Προεδρικό Διάταγμα αποκλειστικά για την περιοχή της ΘΠΠ Γυάρου (https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/letter_to_minister_on_gyaros_presidential_decree_nov24.pdf) που θα διασφαλίσει την συνέχιση της θεσμικής προστασίας της περιοχής.

Ελπίζουμε ότι όλοι οι άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενοι φορείς θα στηρίξουν αυτή την προσπάθεια προς όφελος της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των τοπικών κοινωνιών των Β. Κυκλάδων.

Με εκτίμηση,

Εκ μέρους του WWF Ελλάς

Δρ. Παναγιώτα Μαραγκού
Επικεφαλής προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος